

SXEDIO.FV7

28.2.1951: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΣΥΣΤΗΝΕΙ ΝΕΟ ΕΘΝΑΡΧΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΜΟΝΟ ΑΠΟ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ ΠΑΡΑΤΑΞΗΣ. ΕΠΙΣΗΣ ΘΕΤΕΙ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΘΙΕΡΩΝΕΙ ΤΟ ΘΕΣΜΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΝ

Όσο όμως και αν η Αριστερά επιζητούσε τη συνεργασία του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου με αποτέλεσμα την πρώτη προσέγγιση τους στις αρχές του **1951**, ο Αρχιεπίσκοπος δεν ήταν ακόμα έτοιμος για κάτι τέτοιο πάνω σε ευρεία βάση κι έτσι στην επομένη του ενέργεια, εφάρμοσε την τακτική των προκατόχων του και την αγνόησε.

Η ενέργεια αφορούσε τη σύσταση του νέου Εθναρχικού Συμβουλίου.

Με την άνοδο του στο θρόνο του Αποστόλου Βαρνάβα ο Μακάριος διάλυσε το παλιό Εθναρχικό Συμβούλιο και προχώρησε στη σύσταση ενός νέου.

Για τη σύσταση του υπήρχαν διχογνωμίες. Ορισμένοι υποστήριζαν ότι τούτο έπρεπε να συστηνόταν με εκλογές, ώστε να είναι πιο αντιπροσωπευτικό, ενώ άλλοι τάσσονταν υπέρ του διορισμού των μελών του μια και δεν θα είχε εκτελεστικό αλλά συμβουλευτικό ρόλο προς την Εθναρχία και τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο.

Υστερα από πολλές διαβουλεύσεις ο Μακάριος δεν επέτρεψε ούτε και αυτό το Σώμα, όπως η οργάνωση ΠΕΟΝ να ξεφύγει από τον έλεγχο του. Και γι' αυτό προχώρησε στο διοριστικό σύστημα.

Ο Μακάριος ανακοίνωσε τα ονόματα των μελών του Εθναρχικού Συμβουλίου σε σύσκεψη της Ιεράς Συνόδου στις **28** Φεβρουαρίου **1951**. Όλα τα μέλη που επέλεξε προέρχονταν είτε από την Ιερά Σύνοδο είτε από τη δεξιά.

Τα **22** μέλη του νέου Συμβουλίου αποτελούσαν οι ακόλουθοι:

- Ηγούμενος Κύκκου Χρυσόστομος,
- Θεμιστοκλής Δέρβης,

- Χριστόδουλος Γαλατόπουλος
- Χαρίλαος Δημητριάδης,
- Φειδίας Παρασκευαΐδης,
- Κώστας Σπυριδάκης,
- Θεόκλητος Σοφοκλέους,
- Γεώργιος Μαρκίδης,
- Ζήνων Σώζος,
- Δημοσθένης Σταυρινίδης,
- Βίας Μαρκίδης,
- Ευαγόρας Παπανικολάου,
- Νικόλαος Αντωνίου,
- Ανδρέας Γαβριηλίδης,
- Σωκράτης Τορναρίτης,
- Ζήνων Ρωσσίδης,
- Σάββας Χρίστης,
- Χριστόδουλος Πύργος,
- Νίκος Δημητρίου,
- Ιάκωβος Φαίδωνος
- Ερατοσθένης Λιασίδης.

Μέλη του Γραφείου Εθναρχίας που θα τελούσε υπό την προεδρία του Μακαρίου διορίστηκαν ο Μητροπολίτης Κυπριανός, αντιπρόεδρος,

- Κ. Σπυριδάκης,
- Δημ. Σταυρινίδης
- Ζήνων Ρωσσίδης,
- Βίας Μαρκίδης,
- Ζήνων Σώζος,
- Σάββας Χρίστης, και
- Ευαγόρας Παπανικολάου.

Ο Μακάριος έπαιρνε όλες τις εξουσίες στα χέρια του, γι' αυτό και ανέλαβε και την Προεδρία του Γραφείου Εθναρχίας, του μικροῦ και ευέλικτου αυτού σώματος, που ήταν πιο εύκολα να συνεδριάζει και που συνήθως έπαιρνε τις αποφάσεις, που τις επικύρωνε το ευρύτερο Σώμα του Εθναρχικού Συμβουλίου. Τη θέση αυτή κατείχε ο Μακάριος και επί Μακαρίου Β, όταν ο προκάτοχος του, λόγω ηλικίας, δεν μπορούσε να κινηθεί, όσο έπρεπε.

Όμως ο Ζήνων Σώζος, ένας από τους υποστηρικτές του σχηματισμού του Εθναρχικού Συμβουλίου με το διοριστικό σύστημα, αρνήθηκε αρχικά τουλάχιστον διορισμό για να μη παρεξηγηθεί μια και είχε ο ίδιος διοριστεί.

Αργότερα το Εθναρχικό διευρύνθηκε και σ' αυτό κληθηκάν να μετάσχουν οι Γ. Γ. της ΠΕΚ και της ΣΕΚ Αντώνης Πρωτοπαπάς και Μιχαήλ Πισσάς και οι Αντώνης Γεωργιάδης, Πολύκαρπος Ιωαννίδης, Ιωάννης Κότσαπας και Π. Κουμενής.

Για τον τρόπο σχηματισμού του Εθναρχικού Συμβουλίου μίλησε ο ίδιος ο Μακάριος στην πρώτη συνεδρία του Σώματος στις 17 Μαΐου 1951, όπου ανέλυσε και τους λόγους που είχε αποφασίσει να προχωρεί στο διοριστικό σύστημα:

" Η σύσταση του νέου Εθναρχικού Συμβουλίου απετέλεσε θέμα πολλών συζητήσεων ως και επικρίσεων κατά της Εθναρχίας διά τον τρόπον της συστάσεως του, διάφοροι δε απόψεις επ' αυτού διατυπώθησαν.

Μερικοί είχαν την γνώμην, ότι το Εθναρχικόν Συμβούλιον έπρεπε να είναι όσω το δυνατόν ολιγομελές, αποτελούμενον από πρόσωπα έχοντα πολιτική πείραν, μόρφωσιν, διπλωματικότητα, δυνάμεθα ούτω διά της συμβουλής των να βοηθήσωσι το έργον της Εθναρχίας. Εις την περίπτωσιν αυτήν τα μέλη του τοιούτου Συμβουλίου δεν θα ήτο ανάγκη να έχωσιν οιανδήποτε λαϊκήν αντιπροσπευτικήν ιδιότητα.

Άλλοι αντιθέτως διειτύπωσαν την γνώμην ότι τα μέλη του Συμβουλίου έπρεπε να προέρχωνται δι' εκλογών υπό του λαού, με δικαίωμα δε ψήφου και ουχί συμβουλευτικής γνώμης.

Άλλοι υποστήριξαν την γνώμην ότι το Εθναρχικόν Συμβούλιον θα ηδύνατο να αποτελεσθή εξ αντιπροσώπων των διαφόρων Οργανώσεων, Κομμάτων, Σωματείων κλπ.

Άλλη άποψις ήτο ότι το Συμβούλιον έπρεπε να εκλεγή αριστίνδην υπό της Ι. Συνόδου, να είναι πολυμελές, τα δε μέλη του να έχωσι και λαϊκήν

αντιπροσωπευτική ιδιότητα.

Υπεστηρίχθη τέλος και υπό άλλων ότι η ύπαρξις Εθναρχικού Συμβουλίου ήτο εντελώς περιττή η δε Εθναρχία δύναται εκάστοτε να συμβουλευηται οιαδήποτε πρόσωπα, τα οποία κατά την αντίληψιν της είναι εις θέσιν να παρέχωσι μίαν καλήν γνώμη-συμβουλήν.

Εκ των εκτεθεισών τούτων απόψεων καθίσταται φανερόν ότι οιαδήποτε και αν ήτο η σύνθεσις και ο τρόπος συνθέσεως του Συμβουλίου δεν θα έδιδεν ικανοποίησιν εις όλους. Πάντως, προτού καταλήξωμεν εις την παρούσαν σύνθεσιν του Συμβουλίου εμελετήσαμεν σοβαρώς τον τρόπον της συνθέσεως του και εσταθμίσαμεν δι' εκάστην περίπτωσιν όλα τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.

Εκρίναμεν ότι είναι προς το συμφέρον του αγώνος η διατήρησις του θεσμού του Εθναρχικού Συμβουλίου, διότι θα έχωμεν τας απόψεις προσώπων εχόντων πείραν του ζητήματος και γνώσιν των προβλημάτων του τόπου και δυναμένων να χρησιμεύσουν, μέχρις ενός σημείου, εις το να διοχετεύη η Εθναρχία τας απόψεις της εις τον λαόν. Άλλως τε η κατάργησις του θεσμού θα ενίσχυε την προπαγάνδαν των καλοθελητών, ότι ο αγών διεξάγεται δήθεν υπό μόνης της εκκλησίας, ενώ εν τη πραγματικότητι, ο ενωτικός αγών είναι αγών ολοκλήρου του Κυπριακού λαού.

Εμελετήθη το ζήτημα καταρτίσεως Συμβουλίου δι' εκλογών. Η διά του τρόπου τούτου ανάδειξις των μελών του Εθναρχικού Συμβουλίου είχεν ασφαλώς σοβαρά πλεονεκτήματα. Οι αντιπρόσωποι θα εξεπροσώπων τον λαόν και θα ηδύνατο να ομιλώσι με περισσότερο κύρος, θα ήσαν άλλως τε υπόλογοι έναντι των εκλεκτόρων των, δι' ό,τι θα έλεγον ή θα έπραττον, εν τούτοις τα μειονεκτήματα άτινα παρουσίαζεν ο τρόπος αυτός, εκρίθησαν σοβαρώτερα από τα πλεονεκτήματα. Ανεξαρτήτως των δυσκολιών και των προβλημάτων, άτινα θα αντιμετώπιζομεν καταρτισμόν καταλόγων ψηφοφόρων, αδείας

συγκεντρώσεως δι' εκλογήν κλπ, θα είχαμεν ασφαλώς ως εκ του προεκλογικού σάλου, και των εκλογών διάσπασιν του λαού εις μίαν περίοδον, κατά την οποίαν επιβάλλεται η συνένωσις των υγιών στοιχείων του τόπου. Δεδομένων δε των όρων και των συνθηκών της εκλογής, είναι λίαν αμφίβολον αν θα εξελέγοντο οι άριστοι. Πλείστοι ικανοί και άξιοι κατά τα άλλα, θα ήσαν από χαρακτήρος απρόθυμοι να ριφθώσιν εις τον προεκλογικόν σάλον. Το πιθανώτερον είναι ότι θα ανεδεικνύοντο εκ των εκλογών οι επιτηδειότεροι. Διά τους λόγους τούτους δεν εκρίναμεν ορθόν να ρίψωμεν τον τόπον εις την εκλογικήν διαμάχην.

Δεν εύρομεν επίσης ικανοποιητικήν λύσιν να υποδείξουν διάφοροι οργανώσεις αντιπροσώπους εις το Συμβούλιον και τούτο, διότι το μεγαλύτερον μέρος του λαού να παραμένει ανοργάνωτον και συνεπώς δεν θα εξεπροσωπείτο, επί πλέον, πρόσωπον τι, δύναται να είναι άριστον διά τους σκοπούς της οργανώσεως του, όχι όμως και εις θέσιν να συμβουλευή την Εθναρχίαν επί του εθνικού ζητήματος.

Απέμενε συνεπώς εις την Εθναρχίαν η αριστίνδην εκλογή των μελών του Συμβουλίου. Υπήρξαν οι υποστηρίξαντες τον καταρτισμόν ολιγομελούς Συμβουλίου. Τοιούτο σώμα θα ήτο βεβαίως ευκίνητον και θα παρελάμβανε πρόσωπα ικανά να απέχωσι γνώμας εις την Εθναρχίαν, θα εστερείτο όμως οιασδήποτε αντιπροσωπευτικού χαρακτήρος και δεν θα ήτο εις θέσιν να διοχετεύη εις τον λαόν τας απόψεις της Εθναρχίας.

Ούτω κατόπιν προσεκτικής μελέτης κατελήξαμεν εις την παρούσαν σύνθεσιν του Συμβουλίου, επιλεγέντων προσώπων άτινα είναι εις θέσιν να παράσχωσι συμβουλάς εις την Εθναρχίαν και εχόντων κατά τινα τρόπον αντιπροσωπευτική ιδιότητα.

Οπωσδήποτε αι εθνικάί επάλξεις είναι πολλάί και δύναται έκαστος από οιασδήποτε θέσεως, είτε εντός, είτε εκτός του Συμβουλίου να πράξη το πατριωτικόν του καθήκον. Ο Κυπριακός αγών δεν διεξάγεται υπό μόνης της Εθναρχίας και του

Συμβουλίου της, αλλά υπό ολοκλήρου του Κυπριακού λαού, και η οιαδήποτε εκάστου προσφορά είναι ασφαλώς πολύτιμος. Φιλοδοξίαι στενόν τοπικιστικόν πνεύμα κομματικά συμφέροντα και υπολογιγσμοί, πρέπει να υποχωρώσι προ του μεγάλου κοινού σκοπού της επιτεύξεως της ποθητής λύσεως του εθνικού ζητήματος μας".

Με την ευκαιρία αυτή ο Μακάριος αναφέρθηκε και σε άλλα προβλήματα που απασχολούσαν τον Κυπριακό λαό:

"Ο Κυπριακός αγών εισήλθεν εις νέαν φάσιν, από της διενέργειας του ενωτικού δημοψηφίσματος. Προς αξιοποίησιν των αποτελεσμάτων του δημοψηφίσματος εστάλη Πρεσβεία εις το εξωτερικόν η οποία επί μήνας ηγωνίσθη προς διαφώτισιν της διεθνούς κοινής γνώμης, χάρις εις τας προσπαθείας της Πρεσβείας το ζήτημα μας έλαβε μεγάλην ευρύτητα, ησχολήθη με αυτό ο δεσθής τύπος και ανήλθε τούτο εις το προσκήνιον της διεθνούς πολιτικής, καίτοι η Πρεσβεία συνήντησε πολλήν κατανόησιν και συμπάθειαν εν Αμερική μεταξύ πολλών εκπροσώπων κρατών μελών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, δεν επετεύχθη όμως η προσφυγή εις τον Οργανισμόν. Πάντως η προαγωγή του ζητήματος υπήρξε σημαντική.

Λεπτομερείας περί του έργου της Πρεσβείας εις το Εξωτερικόν θα ακούσωμεν από σχετικήν έκθεσιν αυτής.

Προ διμήνου περίπου μετέβημεν εις Αθήνας ίνα διαπιστώσωμεν εξ ιδίας αντιλήψεως το σημείον εξελίξεως του ζητήματος μας από της ελληνικής πλευράς, κατόπιν των επ' αυτού γνωστών δηλώσεων του Πρωθυπουργού κ. Βενιζέλου. Συνηνητήθημεν επανειλημμένως μετά του κ. Πρωθυπουργού, των πολιτικών αρχηγών και άλλων αρμοδίων κυβερνητικών κύκλων και μετά των οποίων και αντιηλλάξαμεν σχετικές απόψεις. Διεπιστώσαμεν ότι η μέχρι προ τινος υπέρμετρος επιφυλακτική, στάσις της ελληνικής Κυβερνήσεως είχεν αρκετή μεταβολή. Η Κυβέρνησις κατά τας και δημοσία γενομένας δηλώσεις του κ. Βενιζέλου ανέλαβε τον χειρισμόν του

ζητήματος. Κατά γενομένην σύσκεψιν των αρχηγών των κομμάτων υπεγράφη πρακτικόν ενιαίας πολιτικής γραμμής επί της κυπριακής υποθέσεως, αναμένομεν δε ως αποτέλεσμα της συσκέψεως αυτής επίσημον ελληνικόν διάβημα παρά τη αγγλική Κυβερνήσει. Τοιαύτη ήτο και η θέλησις ολοκλήρου του πανελληνίου, αξιούντος όπως η Κυβέρνησις του όχι μόνον προβή εις επίσημον διάβημα αλλά και εκ των προτέρων δηλώση ότι εις περίπτωσιν μη τελεσφορήσεως του διαβήματος, θα προσφύγη αδιστάκτως εις τον ΟΗΕ. Μέχρι σήμερον όμως καθυστερεί, δυστυχώς, η διά του τοιούτου διαβήματος ενέργεια της ελληνικής Κυβερνήσεως δι αγνώστους εις ημάς λόγους σκοπιμότητος.

Ενθαρρυσμένοι εκ τούτου και οι Τούρκοι και καταλλήλως υποκινούμενοι ήρχισαν θορυβούντες δημοσιογραφικώς εις μεγαλύτερον βαθμόν, πολλά τα ανιστόρητα λέγοντες και εκθέτοντες την πολιτικήν των σοβαρότητα, δεν γνωρίζομεν ποία σκέψεις επικρατούν σήμερον παρά τη ελληνική Κυβερνήσει. Νομίζομεν όμως ότι το ζήτημα μας δεν αποτελεί υπόθεσιν μόνον της ελληνικής Κυβερνήσεως, αλλά και του ελληνικού λαού. Και κυρίως την συναρωγήν του ελληνικού λαού, πρέπει να ζητήσωμεν. Να ζητήσωμεν την κινητοποίησιν του όπως επιβάλη την θέλησιν του, και η θέλησις του είναι ήδη γνωστή.

Προς τα μέλη του Εθναρχικού Συμβουλίου έχομεν επίσης να δηλώσωμεν ότι από της επιστροφής της εθνικής Πρεσβείας δεν διεκόψαμεν την επικοινωνίαν μας μετά των διαφόρων εκπροσώπων κρατών- μελών του ΟΗΕ, οι οποίοι διάκεινται συμπαθώς προς το ζήτημά μας.

Και ταύτα μεν περί των εν τω εξωτερικώ ενεργειών μας και της εν τω εξωτερικώ σημερινής θέσεως του ζητήματος μας.

Αλλ' η λύσις που εξαρτάται και εκ του οργανωμένου αγώνος μας εις το εσωτερικόν. Ο αγών μας πρέπει να οργανωθή, να συντονισθή, να συνεχισθή αδιάκοπος και αδιάλλακτος. Ουδέ επί στιγμή πρέπει

να μας απογοητεύσουν οιαδήποτε αντίξοοι περιστάσεις.

Οικονομική κρίσις μαστίζει σήμερα τον λαόν. Απεργία, στενότης, χρήματος, αζητησία των γεωργικών προϊόντων, και η Κυβέρνησις ενώ ουδέν πράττει προς βελτίωσιν της καταστάσεως εκμεταλλεύεται την οικονομικήν δυσπραγίαν εις βάρος της εθνικής μας υποθέσεως. Αναφερόμεν μερικά παραδείγματα της τοιαύτης πολιτικής της. Προ καιρού εθέσπισε δι' ωρισμένης κοινότητος τον θεσμόν των λεγομένων αγροτικών Συμβουλίων, διά την πρόοδον δήθεν των κοινοτήτων. εκάλεσε λοιπον, τον λαόν, διά να ψηφίση τρεις αντιπροσώπους του εις τα επταμελή αυτά Συμβούλια, διά της εκ μέρους του λαού υποδείξεως τριών αντιπροσώπων σκοπόν είχε να καταδείξη την μεταξύ λαού και Κυβερνήσεως υφισταμένην δήθεν αρμονικήν συνεργασία.

Ο λαός, όχι βεβαίως διότι δεν ενδιαφέρετο διά την πρόοδον της κοινότητος του, αλλά διότι κατενόει τους σκοπούς της Κυβερνήσεως, δεν ηθέλησε να λάβη μέρος εις τον καταρτισμόν των τοιούτων συμβουλιών. Η Κυβέρνησις διά των οργανώσεων της έκαμε το παν, ώστε να καταρτίση τα Συμβούλια αυτά. Αλλά μήπως δεν ηδύνατο να βοηθήση εις την βελτίωσιν και πρόοδον μιας κοινότητος δι' άλλου τρόπου; Υπήρχε χωριτική αρχή διά της οποίας ηδύνατο να δώση, αν ήθελε δάνεια, διά δρόμους νερόν, καθαριότητα κλπ, δεν το έκαμεν. Εδειξε πολύ δημοκρατικόν πνεύμα εις τον θεσμόν των αγροτικών συμβουλιων, ώστε έπρεπε να έχη και ο λαός τους αντιπροσώπους του. Η δημοκρατική δε αυτή ιστορία έχει και συνέχειαν.

Εις την κοινότητα Αγρού εξελέγησαν τρεις αντιπρόσωποι, οι οποίοι όμως μετ' ολίγας ημέρας υπέβαλον παραίτησιν εκ της τιμητικής αυτής θέσεως. Ο Αγρός έχει ηλεκτρομηχανήν, ηρνήθη η Κυβέρνησις την επιχορήγησιν, και εστερήθη η κοινότης ηλεκτροφωτισμού. Ο μουκτάρης δεν εδικαιούτο πλέον να φορολογήση τους κατοίκους διά την καθαριότητα της κοινότητος.

Εις τα επιχορηγούμενα υπ' αυτής σχολεία Μέσης Επαιδεύσεως έθεσε διαφόρους όρους διά την συνέχισιν της επιχορηγήσεως. Λησμονεί ότι τα χρήματα αυτά προέρχονται ουχί εκ του αγγλικού Θησαυροφυλακίου αλλ' εκ του Κυπριακού ιδρώτος. Είναι χρήματα δικά μας. Και όταν ο πενόμενος κυπριακός λαός ζητεί παρά της Κυβερνήσεως ανακούφιση της δυστυχίας του, δεν ζητεί ελεημοσύνην, δεν απαιτεί, αλλ' απαιτεί. Και η ξένη Κυβέρνησις, εφ' όσον συνεχίζει την διακυβέρνησιν της επί της νήσου, έχει και υποχρεώσεις απέναντι του λαού, και ο κυπριακός λαός παραλλήλως προς τον αγώνα του διά την εθνικήν του αποκατάστασιν αγωνίζεται βεβαίως και διά την επιβίωσιν του.

Η έκβασις όμως του αγώνος κατά πολύ εξαρτάται εκ της οργάνωσεως του. Απαιτείται οργάνωσις του εσωτερικού εθνικού μετώπου. Και προς αυτή την κατεύθυνσιν πρέπει να στρέψωμεν την προσοχήν μας. Δι' αυτού δε του τρόπου θα προλάβωμεν και τυχόν παρεκλήσεις από της εθνικής γραμμής, δεν αποκρύπτομεν το γεγονός ότι μερικοί εθνικόφρονες λεγόμενοι αρκετά παρεξέκλιναν ήδη της εθνικής γραμμής, δεν αναφέρομεν θλιβερά παραδείγματα της τοιαύτης παρεκκλήσεως, θα κληθώσιν όμως ούτοι όπως επανέλθωσιν επί της ευθείας οδού, άλλως θα αποβληθώσιν εκ του εθνικού στρατοπέδου και θα καταγγεληθώσιν εις τον Κυπριακόν λαόν.

Αυτά δι' ολίγον περί της εσωτερικής καταστάσεως, δεν μυωπάζομεν, προς των δυσκολιών και εμποδίων, τα οποία παρεμβάλλονται εις τον δρόμον ο αγών, απαιτών οργάνωσιν, επιμονήν, πίστιν. Εις ουδέν τούτων θα υστερήσωμεν και ουδέν θα παραλείψωμεν και το παν θα πράξωμεν διά την επίτευξιν της νίκης".

Για τη σύνθεση του Εθναχικού Συμβουλίου είχε πολλά παράπονα η Αριστερά Παράταξη, γιατί δεν είχε συμπεριληφθεί σ' αυτό ούτε ένας δικός της άνθρωπος.

Ο Εζεκίας Παπαϊωάννου, Γενικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ, σε άρθρο του στις 20 Μαΐου απαντώντας στον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο έγραψε στο "Νέο Δημοκράτη",

εκφραστικό όργανο του Κόμματος:

"Είπε ο Αρχιεπίσκοπος πως δε βρήκε "ικανοποιητική λύση να υποδείξουν διάφοροι οργανώσεις αντιπροσώπους εις το Συμβούλιο, διότι το μεγαλύτερο μέρος του λαού παραμένει ανοργάνωτον και συνεπώς δεν θα εξεπροσωπείτο".

Βρήκε όμως "ικανοποιητική την λύση" να διορίσει ένα καθαρά κομματικό συμβούλιο και να παραγνωρίσει την πλειοψηφία του λαού και τις οργανώσεις του. Και το Συμβούλιο που κατάρτισε δεν εκπροσωπεί παρά τη δεξιά. Δέρβης, Βίας, Πισσάς και όλοι οι άλλοι που απαρτίζουν το Συμβούλιο του είναι φνατικοί αντικομμουνιστές και ηγέτες ή παράγοντες των καπιταλιστικών κομμάτων και οργανώσεων. Ούτε ένα στοιχείο της λαϊκής παράταξης δεν περιλαμβάνει το συμβούλιο.

Πώς λοιπόν θέλει να ισχυρίζεται ο αρχιεπίσκοπος πως έχει "εθναρχικόν συμβούλιον" τη στιγμή που ότι έχει είναι ένα καθαρά κομματικό συμβούλιο;".

Με την ίδια ευκαιρία ο Παπαϊωάννου κατηγόρησε το Μακάριο ότι "προσπάθησε να αγκαλιάσει δημοκοπικά ορισμένα συνθήματα του κόμματος και της παράταξης μας και να τα παρουσιάσει σαν δικές του θέσεις".

Πρόσθεσε:

"Κι' όταν εμείς λέγαμε πως ο αγώνας μας είναι αλληλένδετος με τον αγώνα του ελληνικού λαού για εθνική ανεξαρτησία και μια κυβέρνηση της ελεύθερης του εκλογής, η αντίδραση εμαίνετο πικρόχολα. Σήμερα κι' αυτός ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος αναγκάζεται να λέει στο λόγο του "... κυρίως την συναγωγήν του ελληνικού λαού πρέπει να ζητήσωμεν. Να ζητήσωμεν την κινητοποίησιν του, όπως επιβάλη την θέλησιν του". Γίνεται πια παραδεκτό πως δε μπορούμε να εμπιστευθούμε όπως ήθελαν από χρόνια τώρα οι δεξιόφρονες, την υπόθεση μας στην ελληνική κυβέρνηση. Πρέπει να ζητήσουμε από τον ελληνικό λαό να επιβάλει τη θέληση του.

Ο Αρχιεπίσκοπος αναφέρθηκε και στις εκλογές

κοινοτικών συμβουλίων. Παράλειψε, όμως, να κάμει μια εκτίμηση αυτών των εκλογών, παράλειψε να πει πως όλοι όσοι δέχτηκαν υποψηφιότητα και διαδραμάτισαν ενεργό ρόλο συμμετοχής είναι βέροιο εθνικόφρονες και "πιστά τέκνα της εθναρχίας". Παράλειψε να πει πως η κυβέρνηση δε θα εξασφάλιζε τα **20%** των ψήφων των Ελλήνων κατοίκων που εξασφάλισε σ' αυτές τις εκλογές, αν είχαμε την εθνική ενότητα του λαού στην πράξη και πως ο ίδιος απόρριψε επανειλημμένα αυτή την ενότητα.

Παρακάτω στο λόγο του ο αρχιεπίσκοπος χρησιμοποιεί μια απόλυτα δική μας θέση ότι " ο Κυπριακός λαός παραλλήλως προς τον αγώνα του διά την εθνικήν του αποκατάστασιν αγωνίζεται βεβαίως και διά την επιβίωσιν του". Πάλιν καλά που έχει το θάρρος να το πει. Γιατί μέχρι σήμερα όποιος μιλούσε για ψωμί και λαϊκή επιβίωση ο στρατηγός Βιμ ή ο πρώην διοικητής Σταυρινίδης και οι όμοιοι τους, τον ειρωνεύονταν και τον παρουσίαζαν σαν μη "αγνόν πατριώτην" του γράδου των. Να μας επιτρέψει όμως ο Πανιερώτατος Μακάριος να του υποβάλουμε μερικές ερωτήσεις σχετικές με την επιβίωση του λαού για την οποία ο ίδιος όπως δηλώνει, ενδιαφέρεται. Τούτες: Τα μοναστήρια και οι εκκλησίες της Κύπρου έχουν μια κολοσσιαία περιουσία που προήλθε από το λαό και που ενοικιάζεται σε ψηλά ενοίκια, σ' αυτή την περιουσία συμπεριλαμβάνονται μεγάλες εκτάσεις γης, νερό, δένδρα κτλ. Πολλές χιλιάδες φτωχές οικογένειες θα μπορούσαν να ζήσουν απ' αυτή την περιουσία. Γιατί η ιερά σύνοδος να μη παραχωρήσει αυτή την περιουσία σε ακτήμονες αγρότες και να δώσει έτσι θαυμάσιο παράδειγμα στην κυβέρνηση; Γιατί να μη απαλλοτριωθεί αυτή η περιουσία για να ζήσει ο λαός; Κι' αφού ο λόγος είναι για λαϊκή επιβίωση γιατί η "εθναρχία" να υποστηρίζει πάντα τους εργοδότες και τις ξένες εκμεταλλευτικές επιχειρήσεις ενάντια στα λαϊκά συμφέροντα";

Ο Μακάριος συνέχισε την οργανωτική του προσπάθεια και παράλληλα με την πολιτική

δραστηριότητα του και την οργάνωση της νεολαίας προχώρησε και στην ενίσχυση της θρησκευτικής διαφώτισης.

Έτσι στις **3 Μαρτίου 1951** ανακοίνωσε τη σύσταση Γραφείου θρησκευτικής Διαφώτισης για την καλύτερη οργάνωση και προαγωγή της θρησκευτικής κίνησης.

Υπό τον έλεγχο του Γραφείου τίθεντο όλοι οι θρησκευτικοί σύλλογοι και τα κατηχητικά σχολεία της Αρχιεπισκοπικής Περιφέρειας.

Το Γραφείο άρχισε να εκδίδει κηρύγματα και φυλλάδια με θρησκευτικό περιεχόμενο που αποστέλλονταν στις εκκλησίες για ανάγνωση μετά το Ευαγγέλιο.

Παράλληλα με το Εθναρχικό Συμβούλιο ο Μακάριος για περισσότερη κινητοποίηση του λαού, αλλά και για να δίδεται όσο μπορούσε ευκαιρία στο λαό να εκφράζει τις απόψεις του με τους αντιπροσώπους μια και δεν υπήρχε άλλος τρόπος, προχώρησε στην απόφαση για σύγκληση Εθνικών Συνελεύσεων.

Οι Συνελεύσεις αυτές θα συγκαλούντο στις εκκλησίες, κυρίως στη Λευκωσία, και όπως δήλωσε ο ίδιος στις **7 Μαρτίου**, οι συνελεύσεις θα συγκαλούντο "οσάκις κρίνει ότι επιβάλλουν τούτοι αι διάφοραι φάσεις του εθνικού αγώνος".

Στις συνελεύσεις, είπε, που θα ήσαν παράλληλες με το Εθναρχικό Συμβούλιο, που ήταν το πιο ευέλικτο σώμα που είχε ιδρύσει, θα καλούντο " διάφοροι παράγοντες εκπροσωπούντες εθνικές οργανώσεις, σωματεία, παρατάξεις, ομάδες κλπ. ίνα ούτοι διατυπώνωσι τας γνώμας των εν σχέσει προς σοβαρά σημεία του εθνικού αγώνος και ακούουν τας επ' αυτών απόψεις της Εθναρχίας".

Πρόσθεσε:

"Αι Εθνικαί Συνελεύσεις αποτελούν μέρος της όλης οργανώσεως του εθνικού ημών αγώνος διά την προώθησιν του οποίου η Εθναρχία θα λαμβάνη τα εκάστοτε ενδεικνυόμενα μέτρα ως φύσει και θέσει ηγέτης του Κυπριακού λαού".

Ετσι ο Μακάριος, έθετε τα πάντα υπό τον απόλυτο έλεγχο του ή ίδρυε δικά του ιδρύματα που τίθεντο υπό την επίβλεψη του και συγκέντρωνε κάθε δύναμη γύρω του αναλαμβάνοντας πλέον για καλά το ρόλο του απόλυτου Εθνάρχη όπως ήταν και ο τίτλος του.